

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันสามารถสรุปได้ตามประเด็นใหญ่ 3 ประเด็นต่อไปนี้ ประเด็นแรก ได้แก่ ผลการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้งสองสมัย ประเด็นที่สองเป็นการอภิปรายผลและประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยในครั้งนี้ และประเด็นที่สามจะเป็นข้อเสนอแนะ

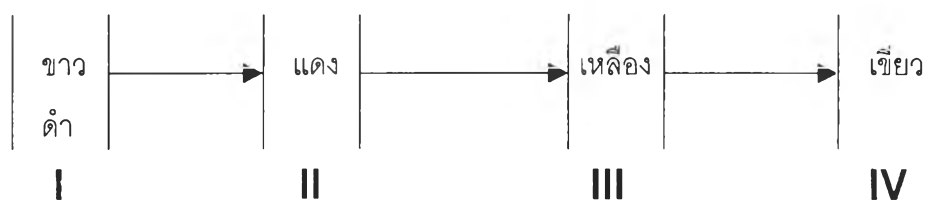
7.1.1 ผลการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานในสองสมัย

สำหรับผลการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันจากการวิเคราะห์พบว่า จำนวนคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยทั้งสองสมัยมีจำนวนแตกต่างกัน ดังตารางแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ตารางแสดงจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน

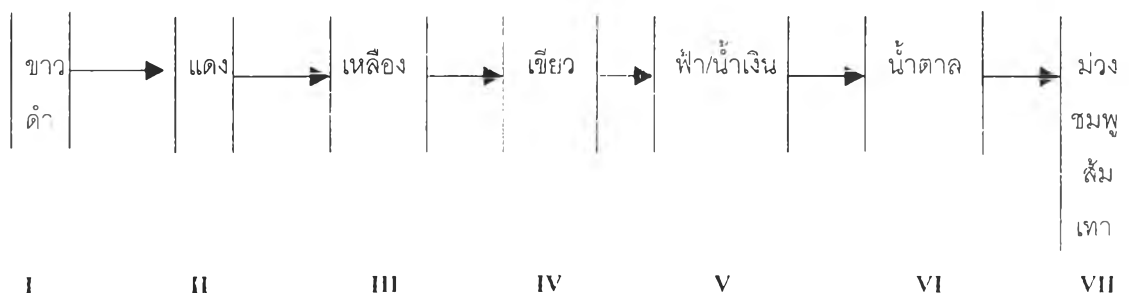
	จำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน (คำ)
ภาษาไทยสมัยสุโขทัย	5 (ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว)
ภาษาไทยสมัยปัจจุบัน	12 (ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้ำ น้ำเงิน น้ำตาล ม่วง ชมพู ส้ม เทา)

คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยจำนวน 5 คำดังกล่าวข้างต้น น่าจะมีวิวัฒนาการการเกิดมาถึงระยะที่ IV โดยในระยะที่ I มีคำเรียกสีขาวและดำ ระยะที่ II มีคำเรียกสีแดง ระยะที่ III มีคำเรียกสีเหลือง และระยะที่ IV มีคำเรียกสีเขียวดังในแผนภูมิข้างล่างนี้



แผนภูมิที่ 9 แผนภูมิแสดงการสัณนิษฐานวิวัฒนาการการเกิด
ของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย

สำหรับคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบันจำนวน 12 คำดังในตารางข้างต้น น่าจะมีวิวัฒนาการการเกิดมาถึงระยะที่ VII โดยในระยะที่ I มีคำเรียกสีขาวและดำ ระยะที่ II มีคำเรียกสีแดง ระยะที่ III มีคำเรียกสีเหลือง และระยะที่ IV มีคำเรียกสีเขียว ระยะที่ V มีคำเรียกสีฟ้า/น้ำเงิน ระยะที่ VI มีคำเรียกสีน้ำตาล และระยะที่ VII มีคำเรียกสีม่วง ชมพู ส้ม และเทา ดังแผนภูมิต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 10 แผนภูมิแสดงการสัณนิษฐานวิวัฒนาการการเกิด
ของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน

จากการที่ภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีจำนวนของคำเรียกสีพื้นฐานที่ไม่เท่ากันซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ภาษาไทยสมัยสุโขทัยมีจำนวนของประเภทสีและคำเรียกสีพื้นฐานน้อยกว่าสมัยปัจจุบัน และคำเรียกสีเหล่านั้นก็แสดงวิวัฒนาการที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดดังที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงเป็นเครื่องชี้ว่าคนไทยในสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีการจำแนกประเภทของสีในธรรมชาติที่อยู่รอบตัวที่ต่างกันคือ คนไทยสมัยสุโขทัยมีการจำแนกประเภทเป็นเพียง 5 ประเภทสี ในขณะที่คนไทยสมัยปัจจุบันมีการจำแนกออกถึง 12 ประเภทสี

การจำแนกประเภทสีพื้นฐานเป็น 5 ประเภทของสมัยสุโขทัยเปรียบเทียบกับ การจำแนกประเภทสีพื้นฐานเป็น 12 ประเภทของสมัยปัจจุบันแสดงให้เห็นมโนทัศน์เรื่องสีที่เปลี่ยนไปในสองสมัย ความหมายของคำเรียกสีในแต่ละยุคก็ย่อมมีความหมายกว้างไม่เท่ากัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือคำเรียกสี เขียว ข้อมูลสมัยสุโขทัยแสดงว่าแถบสีของหลายวัตถุถูกจัดให้อยู่ในประเภทหรือมีความหมายว่า "สีเขียว" ดังนี้ เขียวดังดอกผักตบ เขียวดังดอกอินทนิล เขียวดังดอกอัญชัน แต่จากการศึกษาพบว่า คนไทยสมัยปัจจุบันจะไม่บอกว่าสีของดอกผักตบเป็นสี เขียว แต่จะบอกว่าเป็นสี ม่วง เช่น ม่วงดอกผักตบ จะไม่บอกว่าสีของดอกอินทนิลเป็นสี เขียว แต่เป็นสี ม่วง เช่น ม่วงดอกอินทนิล จะไม่บอกว่าสีของดอกอัญชันเป็นสี เขียว แต่เป็นสี ม่วง เช่น ม่วงดอกอัญชัน หรือสี น้ำเงิน แสดงให้เห็นว่าคนไทยสมัยสุโขทัยมีการจัดประเภทสีหรือมีมโนทัศน์สีของดอกผักตบ ดอกอินทนิล และดอกอัญชัน เป็นประเภทสี เขียว สีเดียว ในขณะที่คนไทยสมัยปัจจุบันมีการจัดประเภทสีหรือมีมโนทัศน์สีของดอกผักตบ ดอกอินทนิล และดอกอัญชันเป็นประเภท สีม่วง หรือ สีน้ำเงิน ไม่ใช่ สีเขียว

กล่าวโดยสรุป การศึกษาที่บรรยายข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความหมายของคำเรียกสีมีการเปลี่ยนแปลงจากสมัยสุโขทัยถึงสมัยปัจจุบัน หลักฐานคำเรียกสี เขียว ข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่าคำเรียกสี เขียว ในสมัยสุโขทัยอาจมีความหมายที่กว้างที่อาจรวมเอาความหมายของช้อนกันของความหมายตรงกับคำเรียกสี น้ำเงิน และ ม่วง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ คำเรียกสีพื้นฐานสมัยสุโขทัยมีการช้อนกันของความหมายตรง (denotative meaning) มากกว่าคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน

ในการวิเคราะห์ขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานของคำเรียกสีพื้นฐานที่ผ่านความเปรียบและไม่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบันและพบว่ามีความคล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกัน ใจกลางของสีพื้นฐานอยู่ในบริเวณเนื้อสีของตัวเองตามแผนภูมิสี CIE a^*b^* และโดยเฉพาะตำแหน่งของใจกลางสีพบว่า อยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกันมาก ถึงแม้ว่าขอบเขตของแต่ละสีพื้นฐานอาจไม่เท่ากัน เพราะข้อมูลสำหรับสีที่ผ่านความเปรียบมีปริมาณน้อยกว่า ความคล้ายคลึงกันนี้ทำให้เชื่อได้ว่ามโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์โดยการจำแนกตามมโนทัศน์และการจำแนกตามการรับรู้ด้วยตาไม่แตกต่างกัน และยังให้สันนิษฐานได้ว่าขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย

ที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบไม่น่าจะแตกต่างกับขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานที่คนในสมัยสุโขทัยจะให้ข้อมูลเอง หากเขายังมีชีวิตอยู่

นอกจากการศึกษาขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานของคำเรียกสีพื้นฐานที่ผ่านความเปรียบและที่ไม่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบันแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานของคำเรียกสีพื้นฐานที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัย เมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานของคำเรียกสีพื้นฐานที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบันปรากฏว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันดังนี้

ประเด็นที่คล้ายคลึงกันคือ ขอบเขตของสีพื้นฐานส่วนใหญ่ในทั้งสองสมัย (ยกเว้นสีพื้นฐาน "เขียว" ในสมัยสุโขทัย) มีขอบเขตอยู่ในบริเวณเนื้อสีของตนเองตามแผนภูมิสี CIE a^*b^* และจากการศึกษาใจกลางของแต่ละสีพื้นฐานพบว่า ใจกลางของทุกสีพื้นฐานในทั้งสองสมัยอยู่ในบริเวณที่เป็นบริเวณขอบเขตของตนเองตามแผนภูมิสี CIE a^*b^* กล่าวคือใจกลางของทุกสีพื้นฐานไม่กระเด็นอยู่นอกบริเวณขอบเขตของตนเองตามแผนภูมิสี CIE a^*b^*

ประเด็นที่แตกต่างกันคือ หากพิจารณาเปรียบเทียบแผนภูมิสีที่แสดงขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ช่วงบริเวณตรงกลางระหว่างบริเวณของขอบเขตของสีเหลืองและสีแดงในสมัยปัจจุบัน มีขอบเขตของประเภทสีพื้นฐาน ล้ม เกิดขึ้น และช่วงบริเวณตรงกลางระหว่างบริเวณของขอบเขตของสีแดงและสีเขียวก็มีขอบเขตของอีกหลายประเภทสีพื้นฐานเกิดขึ้นได้แก่ ขอบเขตของประเภทสีพื้นฐาน น้ำตาล ชมพู ม่วง ฟ้า และน้ำเงิน

ประเด็นอีกประเด็นหนึ่งที่สมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีความแตกต่างกันคือ ขอบเขตของประเภทสีพื้นฐาน เขียว ในสมัยสุโขทัยตามที่กล่าวแล้วข้างต้น ขอบเขตของสีเขียวที่ผ่านความเปรียบในสมัยสุโขทัยไม่อยู่ในบริเวณเนื้อสีของตนเองตามแผนภูมิสี CIE a^*b^* แต่กลับมีขอบเขตอยู่ในบริเวณเนื้อสี ม่วง ตามแผนภูมิดังกล่าว ในขณะที่ขอบเขตของสีเขียวที่ผ่านความเปรียบในสมัยปัจจุบันอยู่ในบริเวณที่เป็นบริเวณเนื้อสีเขียวจริง ถ้าเราพิจารณาขอบเขตของสีเขียวในสมัยปัจจุบันที่ไม่ผ่านความเปรียบและสันนิษฐานว่า ขอบเขตของสีเขียวที่ได้จากข้อมูลที่ไม่ผ่านความ

เปรียบในสมัยสุโขทัยก็ไม่น่าจะแตกต่างกันแล้ว ก็น่าจะกล่าวได้ว่าขอบเขตของสีเขียวในสมัยสุโขทัยมีความกว้างกินบริเวณตั้งแต่เนื้อสีเขียวจนถึงเนื้อสีม่วง หรือรวมขอบเขตของสีพื้นฐาน เขียว ฟ้ำ น้ำเงิน ม่วง จากการศึกษาดังกล่าวมานี้ กล่าวได้ว่า ความหมายของคำเรียกสีโดยเฉพาะคำเรียกสี เขียว มีการเปลี่ยนแปลงจากสมัยสุโขทัยถึงสมัยปัจจุบัน โดยที่คำเรียกสี เขียว ในสมัยสุโขทัยอาจมีความหมายที่หมายรวมประเภทสีเขียว ฟ้ำ น้ำเงิน และม่วง ยิ่งไปกว่านั้นหากพิจารณาประเภท สีพื้นฐานที่เกิดขึ้นตรงกลางระหว่างขอบเขตของสีพื้นฐาน เหลือง และ แดง ในสมัยปัจจุบันที่กล่าวในประเด็นแรกข้างต้น เป็นไปได้ว่าคำเรียกสี แดง ในสมัยสุโขทัยอาจมีความหมายที่หมายรวมประเภทสี ส้ม ในสมัยปัจจุบันด้วย ผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ ผู้วิจัยตั้งไว้คือ มโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยมีขอบเขตของประเภทสีกว้างกว่า มโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยปัจจุบัน

7.1.2 ผลการวิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐานในทั้งสองสมัย

ในการศึกษากลวิธีเรียกสีไม่พื้นฐาน ผู้วิจัยพบว่าผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือสมมติฐานตั้งไว้ว่า ภาษาไทยสมัยสุโขทัยมีกลวิธีเรียกสีไม่พื้นฐาน 2 แบบคือ การประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำขยายหรือการขยายคำเรียกสีพื้นฐาน และการใช้คำเรียกสีของเฉพาะ ส่วนในภาษาไทยสมัยปัจจุบันมีกลวิธีเพิ่มอีก 1 แบบคือ การผสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกันหรือการประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีพื้นฐานแต่จากการศึกษาพบว่า ในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีกลวิธีเรียกสีไม่พื้นฐาน 4 กลวิธีใหญ่ได้แก่

1. การประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น ขาวเหลือง (สุโขทัย) แดงเหลือง (สุโขทัย) แดงส้ม (ปัจจุบัน)
2. การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี ตัวอย่างเช่น ทอง (สุโขทัย) ทองแดง (สุโขทัย) เปลือกมะนาว (ปัจจุบัน)
3. การขยายคำเรียกสีพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น แดงกล้า (สุโขทัย) แดงอ่อน (ปัจจุบัน) ฟ้าเข้ม (ปัจจุบัน)
4. การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน ตัวอย่างเช่น แดงเหลือง อ่อน (สุโขทัย) ขาวเหลือง อ่อน (สุโขทัย) เม็ดมะพร้าว แก่ (ปัจจุบัน)

ยิ่งไปกว่านั้น จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าภาษาไทยสมัยปัจจุบันยังมีกลวิธีย่อยที่ใช้เรียกสีไม่พื้นฐานอีก 4 กลวิธีได้แก่

- 1) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยหน่วยขยายที่เป็นคำเรียกสีของเฉพาะ ตัวอย่าง

เช่น เหลือง ไพล เขียว ไชกา

2) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยหน่วยขยายที่เป็นคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ปรากฏหลังคำเชื่อม ตัวอย่างเช่น ฟ้าอม เงิน ชมพูเหลือใบ มุก

3) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยหน่วยขยายที่เป็นคำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏหลังคำเชื่อม ตัวอย่างเช่น ขาวปน ชมพู ขาวออก เหลือง

4) การใช้หน่วยขยายที่เป็นคำบอกระดับขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่เป็นคำเรียกสิ่งของเฉพาะ ตัวอย่างเช่น เม็ดมะพร้าว แก่ เปลือกมังคุด อ่อน

ในจำนวนกลวิธีต่างๆที่ใช้เรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้งสองสมัยพบว่า มีการใช้กลวิธีการขยายคำเรียกสีพื้นฐานหรือกลวิธีที่ 3 มากที่สุด การใช้กลวิธีการใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสีมากรองลงมาในทั้งสองสมัย มีการใช้กลวิธีการขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐานน้อยที่สุดในสมัยสุโขทัย และมีการใช้กลวิธีการประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีพื้นฐานน้อยที่สุดในสมัยปัจจุบัน

นอกจากผู้วิจัยจะได้ศึกษาคำเรียกสีพื้นฐานและวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ตลอดจนขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐาน ผู้วิจัยยังได้ศึกษาการปรากฏ และโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีพื้นฐาน ตลอดจนสิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยทั้งสองสมัยอีกด้วย ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

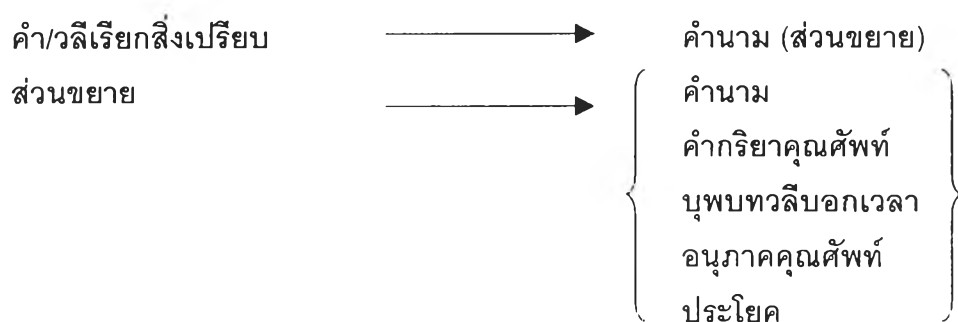
ก. การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีพื้นฐานในทั้งสองสมัย

คำเรียกสีพื้นฐานทั้ง 5 คำในสมัยสุโขทัย และทั้ง 12 คำในสมัยปัจจุบันปรากฏใน 2 ลักษณะคือ ปรากฏโดยลำพังไม่มีความเปรียบ และปรากฏอยู่ในความเปรียบในลักษณะต่อไปนี้

คำเรียกสีพื้นฐานในสมัยสุโขทัยปรากฏอยู่ในความเปรียบโดยคำเรียกสีพื้นฐานอาจมีคำขยายตามมา และมีคำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบโดยมีคำ ดั่ง เป็นคำเชื่อมหรือตามแบบโครงสร้างต่อไปนี้

คำเรียกสีพื้นฐาน (คำขยาย) + ดั่ง + คำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบ

สำหรับคำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบนั้นจะมีโครงสร้างคือ



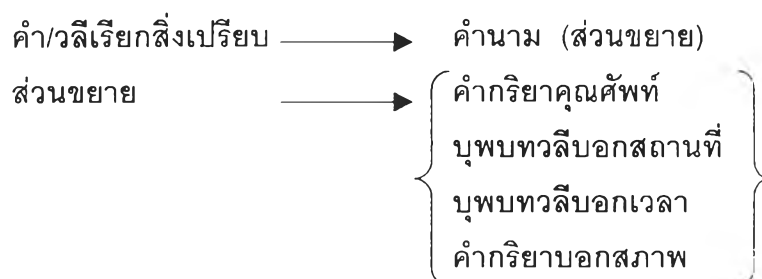
ตัวอย่างเช่น

แดงดัง <u>ดอกเข็ม</u>	แดงดัง - <u>คำนาม</u>
ขาวงามดัง <u>แผ่นดินเงินยวง</u>	ขาวงามดัง - <u>คำนาม + คำนาม</u>
ดำดัง <u>วัวดำ</u>	ดำดัง - <u>คำนาม + คำกริยาคุณศัพท์</u>
แดงดัง <u>แสงอาทิตย์เมื่อสนธยา</u>	แดงดัง - <u>คำนาม + บุพบทวลีบอกเวลา</u>
ขาวงามดัง <u>สังข์อันท่านขัดใ้เงาม</u>	ขาวงามดัง - <u>คำนาม + อนุภาคคุณศัพท์</u>
ขาวดัง <u>หอยสังข์ท่านฝนใหม่</u>	ขาวดัง - <u>คำนาม + ประโยค</u>

สำหรับคำเรียกสิ่งพื้นฐานในสมัยปัจจุบัน ปรากฏอยู่ในความเปรียบในลักษณะ คำเรียกสิ่งพื้นฐาน ตามมาด้วยคำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบเทียบโดยมีหรือไม่มีคำ ของ คั่นกลางเพื่อบอกการเปรียบเทียบหรือตามแบบโครงสร้างต่อไปนี้

คำเรียกสิ่งพื้นฐาน + (ของ) + คำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบเทียบ

สำหรับคำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบเทียบนั้น จะมีโครงสร้างดังนี้ คือ



ตัวอย่างเช่น

ชมพู <u>ดอกผลกากรอง</u>	ชมพู - <u>คำนาม</u>
เหลือง <u>ครีวของด้สูก</u>	เหลือง - <u>คำนาม + คำกริยาคุณศัพท์</u>

น้ำเงินประการังใต้ทะเลลึก	น้ำเงิน - <u>คำนาม + บัพทวลีบอกสถานที่</u>
ส้มลูกเต่าร้างเมื่อแก่	ส้ม - <u>คำนาม + บัพทวลีบอกเวลา</u>
เหลืองไก่อ่าง	เหลือง - <u>คำนาม + คำกริยาบอกสภาพ</u>

ข. สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานในทั้งสองสมัย

ในการศึกษาสิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันพบว่า มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันคือ สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานส่วนใหญ่ในทั้งสองสมัยจะเป็นสรรพสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติแวดล้อม ได้แก่ ดอกไม้ พืชผัก สัตว์และส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ และวัตถุ ตัวอย่างเช่น แดงดั่งดอกชบา ขาวดอกมะลิ แดงดั่งลูกฟักสุก แดงลูกตำลึง ดำดั่งคอกกา ขาวลูกกระต่าย แดงดั่งน้ำครั่ง ดำรองเท้าบู๊ท ประเด็นที่แตกต่างกันคือ สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานในสมัยสุโขทัย ยังเป็นสิ่งของเรื่องแสงและแร่ธาตุอีกด้วย ตัวอย่างเช่น ขาวดั่งเดือนเมื่อวันเพ็ญ และ เหลืองดั่งแร่ทองคำ ตามลำดับ ในขณะที่สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานในสมัยปัจจุบันเป็นอาหารก็ได้ ตัวอย่างเช่น แดงไข่แดงของไข่เค็ม เหลืองเนยเทียม แดงแกงกะทิ เป็นต้น นอกจากนั้นยังเป็นผลไม้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น เหลืองมะละกอสุก เหลืองลูกจันทน์

7.2 อภิปรายผล

1. เรื่องขอบเขตของสีพื้นฐานในสมัยก่อนปัจจุบันเช่นในสมัยสุโขทัย เป็นการศึกษาแนวใหม่ที่ยังไม่มีใครได้ศึกษามาก่อน แนวทางการศึกษาเพื่อหาข้อมูลเรื่องขอบเขตและใจกลางสีเมื่อผู้บอกภาษาไม่มีชีวิตแล้วของผู้วิจัย น่าจะนับเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องของสีสมัยอื่นๆ ได้ต่อไป ผู้วิจัยเชื่อว่าผลที่ได้จากแนวทางในการศึกษาที่ผู้วิจัยใช้ในงานวิจัยนี้เป็นความสำเร็จอย่างมาก เพราะจากผลที่ได้ทำให้เห็นภาพของขอบเขตของสีพื้นฐานในสมัยสุโขทัยที่ชัดเจนขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะขอบเขตของสีเขียว ซึ่งเมื่อก่อนไม่มีใครทราบว่าสีพื้นฐานเขียวในมโนทัศน์ของคนไทยในสมัยสุโขทัยมีขอบเขตลักษณะอย่างไร มีความกว้างหรือแคบขนาดไหน ผลการศึกษาให้คำตอบที่น่าจะสันนิษฐานได้ว่าขอบเขตของสีเขียวน่าจะครอบคลุมบริเวณตั้งแต่บริเวณเนื้อสีเขียวไปจนถึงบริเวณของเนื้อสีม่วง

2. ผลการศึกษาคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีในงานวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่า การจำแนกประเภทสีพื้นฐานตามมโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบและที่ไม่ผ่านความเปรียบไม่มีความแตกต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้ทราบว่าถึงแม้ว่าในการเปรียบเทียบจะใช้สิ่งที่ใช้เปรียบเทียบต่างกัน แต่จากการศึกษาแถบสีของสิ่งที่ใช้เปรียบเทียบก็ชี้ให้เห็นว่าแถบสีสามารถจัดอยู่ในขอบเขตสีเดียวกัน แสดงถึงมโนทัศน์สีที่ไม่แตกต่างกัน

3. มีการนำข้อมูลคำบอกระดับที่ใช้ขยายคำเรียกสีพื้นฐานเช่น แก่ อ่อน เข้ม จาง ชืด เป็นต้นที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เพื่อจัดสร้างสเกลอารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อสีของคนไทยภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า "Color Emotional Scale of Thais" กล่าวคือนักวิทยาศาสตร์ทางด้านสีของไทยและญี่ปุ่นได้ร่วมมือกันในอนาคตที่จะพยายามจัดสร้างสเกลอารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อสีของคนไทยโดยการนำข้อมูลคำบอกระดับที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทดสอบกับคนไทยโดยให้คนไทยดูแผ่นผ้าสีที่มีเฉดของสีต่างๆกันไปจากสีที่เข้มสุดไปจนถึงสีที่อ่อนสุด และให้บอกว่าแผ่นผ้าสีที่มองเห็นนั้นมีสีลักษณะอย่างไร ให้ความรู้สึกอย่างไร หลังจากนั้นนำแผ่นผ้าสีที่ได้ไปเข้าเครื่องวัดค่าสีและคิดคำนวณออกมาเป็นค่าทางวิทยาศาสตร์ ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวนี้จะทำให้คนไทยมีสเกลอารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อสี และที่สำคัญก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการนำสีไปประยุกต์ใช้งาน ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมภาพถ่าย อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาในแนวสหวิทยาการก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาวิจัยในศาสตร์ต่างๆในภาพรวม สามารถก่อให้เกิดแนวคิดและองค์ความรู้ใหม่ๆไปในแวดวงการศึกษาวิจัย

4. งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเรื่องของสีสามารถเป็นการศึกษาที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ (specific) กับวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นลักษณะสากล (universal) กล่าวคือ สิ่งที่ค้นพบในวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะสามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นลักษณะสากล ทำให้เกิดองค์ความรู้และได้ภาพที่มีความชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยนี้ไม่ได้ครอบคลุมการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยอยุธยา เพราะจากการศึกษาข้อมูลและจากการสอบถามนักประวัติศาสตร์พบว่า เอกสารงานวรรณกรรมสมัยอยุธยาที่มีหลงเหลืออยู่ส่วนใหญ่มีปัญหาว่าเป็นฉบับจริงในสมัยอยุธยาหรือไม่อย่างไรก็ดี การศึกษาข้อมูลในสมัยดังกล่าวก็น่าจะทำได้ต่อไปเพราะจะทำให้มองเห็นพัฒนาการของขอบเขตของแต่ละสีพื้นฐานได้สมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และยังสามารถให้ภาพของวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย
2. ควรมีการศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยอยุธยา เพราะผลการศึกษาอาจจะทำให้มองเห็นภาพที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นว่า คนไทยมีพัฒนาการการใช้ทฤษฎีในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานอย่างไร ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา มาจนถึงสมัยปัจจุบัน
3. ควรมีการศึกษาขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐาน โดยมีการพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรทางสังคมบางตัวแปร เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา เป็นต้น เพราะตัวแปรทางสังคมดังกล่าวอาจเข้ามามีอิทธิพล ทำให้ขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานของกลุ่มคนที่ต่างอายุ อาชีพ และการศึกษาต่างกัน
4. การศึกษามโนทัศน์เรื่องสีที่อยู่ในความเปรียบของคนทั่วไป ไปที่ไม่ได้เป็นนักประพันธ์ อาจให้ภาพหรือข้อมูลอะไรบางอย่างที่น่าสนใจที่อาจจะนำมาเปรียบเทียบกับมโนทัศน์เรื่องสีที่อยู่ในความเปรียบของนักประพันธ์ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร